

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

II. Motivul emiterii actului normativ

Transpunerea art. 3 din Decizia-cadru nr. 2005/212/JAI privind confiscarea produselor, instrumentelor și altor bunuri aflate în legătură cu criminalitatea.

1. Descrierea situației actuale

Apreciind că celelalte instrumente existente în domeniu nu au contribuit în mod suficient la asigurarea unei cooperări transfrontaliere eficace în materie de confiscare, întrucât un număr de state membre nu sunt încă în măsură să confişte în mod eficient produsele infracțiunilor, Consiliul Uniunii Europene a adoptat Decizia-cadru nr. 2005/212/JAI privind confiscarea produselor, instrumentelor și altor bunuri aflate în legătură cu criminalitatea, al cărui scop este acela de a garanta că toate statele membre dispun de norme eficiente în materie de confiscare a produselor având legătură cu infracțiunea, *inter alia*, în ceea ce privește sarcina probei privind sursa bunurilor deținute de o persoană condamnată pentru o infracțiune având legătură cu criminalitatea organizată.

Deși în prezent România beneficiază de un cadru legislativ coerent și cuprinzător, dezvoltat în concordanță cu standardele internaționale în materia confiscării produselor infracțiunilor, acest cadru are anumite lacune, raportat la cerințele europene în materie.

Mai exact, la nivelul legislației interne Decizia-cadru amintită mai sus nu este transpusă în totalitate, lipsind din legislația națională transpunerea art. 3 al actului comunitar, privind confiscarea extinsă. Măsura confiscării extinse trebuie să fie cel puțin una dintre cele trei variante prevăzute la articolul 3 alineatul (2) literele (a), (b) și respectiv (c). În toate cazurile, aceasta permite confiscarea bunurilor provenind din activități infracționale care nu au legătură directă cu infracțiunea pentru care persoana este condamnată, mai exact, nu este dovedită legătura nemijlocită între infracțiunea care conduce la condamnare și bunurile care sunt confiscate. Este vorba de un principiu al confiscării extinse a bunurilor condamnatului. Litera (a) vizează bunurile respective în cazul în care acestea provin din activități efectuate într-o perioadă anterioară condamnării, în timp ce litera (b) vizează bunurile care provin din activități „similare”. În ceea ce privește litera (c), aceasta vizează disproporția dintre valoarea bunurilor și nivelul venitului legal al persoanei condamnate.”

În baza tratatului de aderare la Uniunea Europeană, România și-a asumat obligația de a transpune în integralitate *acquis-ul comunitar*, obligație care subzistă și în ceea ce privește transpunerea Deciziei-cadru nr. 2005/212/JAI privind confiscarea produselor, instrumentelor și altor bunuri aflate în legătură cu criminalitatea, Decizie-cadru ce are în cuprinsul său ca termen de transpunere data de 15 martie 2007.

Netranspunerea totală a acestui instrument normativ al Uniunii Europene se datorează în bună parte aspectelor controversate legate de raportarea cuprinsului actului normativ amintit la principiul constituțional al prezumției dobândirii licite a averii, aspecte pe care prezentul proiect de lege își propune să le rezolve printr-o reglementare strictă și în concordanță atât cu exigențele constituționale, cât și cu cerințele Uniunii Europene.

2. Schimbări preconizate

România beneficiază în prezent, de un cadru legislativ coerent și cuprinzător, ce permite confiscarea produselor unei infracțiuni de la autorul acesteia în condițiile impuse de standardele europene privind dreptul la un proces echitabil și respectă totodată cerința unor norme eficiente.

Nu în toate cazurile însă se poate proba legătura directă și concretă existentă între infracțiunea pentru care persoana a fost condamnată și anumite bunuri ale acesteia, deși proveniența de natură infracțională a acestor bunuri este evidentă. Pentru a da o eficiență sporită măsurii a confiscării bunurilor provenite din infracțiuni, Consiliul Uniunii Europene a conceput instrumentul juridic al confiscării extinse, instrument ce presupune confiscarea bunurilor provenite din activități infracționale fără a fi necesară dovedirea pentru fiecare bun în parte a legăturii nemijlocite existente între infracțiunea care conduce la condamnare și bunul confiscat.

Preluarea în dreptul intern a confiscării extinse presupune reglementarea acelor cazuri expres și limitativ prevăzute, în care desfășurarea de către o persoană în mod constant pe o anumită perioadă de timp de activități cu caracter infracțional de o gravitate sporită, cumulată cu lipsa altor venituri licite, este considerată ca fiind un probatoriu suficient pentru a permite instanței să constate caracterul ilicit al veniturilor obținute pe perioada derulării activităților cu caracter infracțional, instituind astfel o nouă viziune asupra sarcinii probei în materia dobândirii în mod licit a averii.

În condițiile în care aceasta operează exclusiv în proceduri penale, vizează o listă de infracțiuni deosebit de grave și se aplică exclusiv unei persoane deja condamnate – introducerea confiscării extinse nu este incompatibilă cu prezumția caracterului licit al averii, cuprinsă la art. 44 pct. 8 din Constituția României, republicată. Această prezumție este una relativă, așa încât ea va fi răsturnată, de la caz la caz, prin administrarea probelor care vor crea convingerea instanței că bunurile deținute de persoana condamnată sunt obținute din săvârșirea de infracțiuni.

În acest context, condițiile prevăzute prin prezentul proiect de act normativ, și care trebuie dovedite în prealabil, sunt suficiente pentru a răsturna prezumția fără a se încălca totuși principiul constituțional amintit.

Procurorul ar fi astfel obligat să probeze doar faptul că o persoană anume, într-un interval de timp, a fost implicată în săvârșirea anumitor infracțiuni, spre exemplu fapte de crimă organizată. Din acel moment, judecătorul poate prezuma că bunurile dobândite sunt rezultatul unor activități infracționale desfășurate de persoana condamnată în cursul unei perioade anterioare condamnării care este considerată rezonabilă de către instanță. În această ipoteză ar reveni persoanei condamnate sarcina probei privind caracterul licit al averii dobândite. Dacă judecătorul ajunge la concluzia că valoarea bunurilor deținute este disproporționată în raport cu veniturile legale poate dispune confiscarea acestora de la persoana condamnată.

În sprijinul celor argumentate în cuprinsul expunerii de motive, poate fi invocată și constatarea Curții Constituționale, care în Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011 asupra proiectului de lege privind revizuirea Constituției României, cu prilejul pronunțării asupra neconstituționalității eliminării prezumției dobândirii licite a averii, a arătat și că reglementarea acestei prezumții nu împiedică legiuitorul primar să delegat ca, în aplicarea dispozițiilor art. 148 din Constituție – *Integrarea în Uniunea Europeană*, să adopte reglementări care să permită deplina respectare a legislației Uniunii în domeniul luptei împotriva criminalității.

Este ceea ce își propune și prezentul proiect de act normativ, și anume transpunerea art. 3 al Deciziei – cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea, cu respectarea totodată a principiilor constituționale privind dreptul de proprietate.

Trebuie de asemenea precizat că prezentul proiect de act normativ reprezintă o continuare a demersurilor Guvernului pentru transpunerea Deciziei-cadru amintite, demersuri pornite încă de la începutul anului 2009, an în care a fost adoptat de către Guvern proiectul noului Cod penal, proiect ce cuprindea și instituția confiscării extinse.

3. Alte informații

Nu este cazul.

III. Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic

Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impactul asupra mediului de afaceri

Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impactul social

Sporirea încrederii societății în sistemul de justiție în ansamblul său, prin crearea unor mijloace penale eficiente și descurajante.

4. Impactul asupra mediului

Prezentul proiect de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Nu este cazul.

IV. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Prezentul proiect de act normativ urmează a genera venituri suplimentare la bugetul general consolidat, prin lărgirea sferei bunurilor ce pot fi confiscate de la autorii infracțiunilor.

V. Efectele prezentului proiect de act normativ asupra legislației în vigoare

Orice alte dispoziții contrare prezentei legi se abrogă.

1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor actului normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ)

a) acte normative care se modifică sau se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a prezentului act normativ:

- Codul penal al României, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009.

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.

Nu este cazul.

2. Conformitatea prezentului proiect de act normativ cu legislația comunitară, în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare:

a) tipul, titlul, numărul și data actului comunitar ale cărui cerințe sunt transpuse de actul normativ:

Prezentul proiect de act normativ transpune art. 3 din Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 68 din 15 martie 2005.

b) obiectivele actului comunitar:

Obiectivul deciziei-cadru este acela de a garanta că toate statele membre dispun de norme eficiente în materie de confiscare a produselor având legătură cu infracțiunea, inter alia, în ceea ce privește sarcina probei privind sursa bunurilor deținute de o persoană condamnată pentru o infracțiune având legătură cu criminalitatea organizată.

c) tipul de transpunere a prevederilor comunitare în cauză:

Transpunere totală, celelalte prevederi ale deciziei-cadru existând deja în legislație. Prezentul proiect de act normativ transpune art. 3 din Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 68 din 15 martie 2005.

d) termenele-limită pentru transpunerea actelor comunitare vizate - termenul-limită pentru adoptarea actului normativ și justificarea acestui termen.

România avea obligația de a transpune Decizia-cadru nr. 2005/212/JAI privind confiscarea produselor, instrumentelor și altor bunuri aflate în legătură cu criminalitatea și de a comunica Comisiei Europene măsurile naționale de executare aferente, până la data de 15 martie 2007.

3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare:

a) justificarea necesității adoptării măsurilor incluse în prezentul proiect de act normativ în vederea aplicării actului comunitar:

Nu este cazul.

b) tipul, titlul, numărul și data actului normativ comunitar pentru care se creează cadrul de aplicare directă:

Nu este cazul.

4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene

Prezentul proiect de act normativ nu conține prevederi care ar putea încălca deciziile Curții Europene de Justiție.

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente

Nu este cazul.

6. Alte informații

VI. Consultările efectuate în vederea elaborării actului normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, instituite de cercetare și alte organisme implicate

Prezentul proiect de act normativ a fost afișat pe pagina de internet a Ministerului Justiției, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul actului normativ

Nu este cazul.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale

Nu este cazul.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

Nu este cazul.

5. Informații privind avizarea de către Consiliul Legislativ, Consiliul Suprem de Apărare a Țării, Consiliul Economic și Social, Consiliul Concurenței, Curtea de Conturi

Proiectul prezentului act normativ a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ prin avizul nr. 765/2011.

VII. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea actului normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ

Proiectul prezentului act normativ a fost afișat pe pagina de internet a Ministerului Justiției, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării actului normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Nu este cazul.

VIII. Măsuri de implementare

1. Măsurile de punere în aplicare a actului normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Prezentul act normativ va fi pus în aplicare fără să fie nevoie de înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor deja existente.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM - MINISTRU

EMIL BOC